

ЛЮДМИЛА ШЕЛЕСТОВА

СВІТ У КАРТИНАХ ХУДОЖНИКІВ

*Альбом розвивальних завдань
для дітей 5-го року життя*

Київ
Видавництво «Фенікс»
2021

УДК 087.5*465*05*(0.025.2)
Ш42

Схвалено до використання в освітньому процесі
закладів дошкільної освіти
Київської області та рекомендовано до друку
науково-методичною радою
КНЗ КОР «Київський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних кадрів»
(протокол № 2 від 26.03.2020)

Рецензенти:

Гончаренко А. М., завідувач кафедри методики та психології
дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної
педагогічної освіти Київського університету ім. Бориса Грінченка,
доцент, канд. пед. наук

Нечипорук Н. І., завідувач відділу дошкільної освіти Комунального
навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний
інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»

Духновська О. І., завідувач дошкільного навчального закладу
(ясел-садка) комбінованого типу № 19 «Кобзарик»
Білоцерківської міської ради Київської області

Шелестова Л. В.

ШОО Світ у картинах художників : альбом розвивальних завдань для дітей
5-го року життя / Л. В. Шелестова. – Київ : Фенікс, 2021. – 120 с. : іл.
ISBN 978-966-136-742-4

Цей альбом допоможе малятам пізнати світ, познайомить їх із живописом, навчить бачити красиве. Відповідаючи на запитання, діти розвиватимуть мовлення та вчитимуться усвідомлювати власні емоції. Для розвитку творчих здібностей пропонується виконати творчі завдання та помалювати пензликом і фарбами на сторінках альбому.

Альбом орієнтований на спільну роботу дорослого з дитиною. Адресований усім, хто причетний до виховання дітей: батькам, педагогам, гувернерам, дідусям і бабусям.

УДК 087.5*465*05*(0.025.2)

ISBN 978-966-136-742-4

© Шелестова Л. В., 2021

ШАНОВНІ БАТЬКИ, ДІДУСІ ТА БАБУСІ! ШАНОВНІ ВИХОВАТЕЛІ!

Книжка, яку ви розглядаєте, допоможе вам разом із дітьми краще й глибше пізнати довкілля та водночас здійснити цікаву мандрівку в світ живопису. Виконуючи запропоновані в книжці розвивальні завдання, ваш малюк збагатить свої уявлення про світ яскравими образами та емоціями; навчиться спостерігати за різними об'єктами та бачити в них красиве; здобуде навичок описувати зображене на картині та висловлювати своє ставлення до нього; матиме можливість виявляти й розвивати власні творчі здібності у процесі зображувальної діяльності. І звісно, отримає задоволення від зустрічі з творами живопису!

ЗАВДАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти важливим завданням є формування в дошкільнят почуття краси, здатності орієнтуватися в різноманітності властивостей об'єктів та явищ навколишньої дійсності, ціннісного ставлення до світу; розвиток творчих здібностей та формування навичок художньої діяльності. Ці вимоги також відображено у комплексних програмах розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку, які передбачають формування у них цілісного художньо-естетичного світобачення; розвиток спостережливості; уміння бачити естетичні ознаки об'єктів, переживати естетичні почуття; створення умов для реалізації творчого потенціалу дитини; формування ціннісного ставлення до образотворчої діяльності та власних творчих продуктів.

ЧОМУ ЖИВОПИС?

Цінним джерелом інформації про навколишній світ є живопис. Художники за допомогою фарб створюють образи, відтворюють світ, у якому ми живемо: людей, тварин, дерева, квіти, озера і річки, сніг і дощ... Тобто, твір живопису є текстом, який певним чином і специфічними засобами описує реальність. Художники не лише розповідають про те, що побачили, а й передають за допомогою різних фарб свої почуття від побаченого: подив, захоплення, радість, спокій, тривогу, сум. Одні кольори — радують нас, інші — заспокоюють чи, навпаки, викликають тривогу та хвилювання. Враховуючи це, художники вміло добирають і поєднують фарби, намагаючись викликати певні почуття у тих, хто споглядає картини.

ЯКІ КАРТИНИ Є У КНИЖЦІ

Оскільки зміст картин є важливим чинником впливу на дитину, значна ува-

га була приділена саме цьому питанню. Ми виходили з того, що дитина п'ятого року життя активно пізнає навколишній світ. Тому важливо збагатити її пізнавальний досвід різноманітними зоровими образами, які мають бути доступними для сприйняття дітьми цього віку. Саме тому в книжці розміщені картини у стилі реалізму. Тематика картин пов'язана з життєвим досвідом малюків п'ятого року життя, доступна для них, має моральне спрямування, відображає різні аспекти буття людини. Образи картин — яскраві та привабливі для малят. Їх розміри та кількість відповідають віковим особливостям сприйняття дітей цього віку.

Добираючи картини, ми намагалися ознайомити дітей з кращими зразками українського та світового живопису.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З КАРТИНАМИ

ОСМИСЛИТЬ ПОЧУТТЯ. Зазвичай, коли ми зустрічаємось із творами мистецтва, насамперед — у нас виникають певні почуття. Тому роботу з картинами розпочинаємо з осмислення своїх почуттів. Діти п'ятого року життя ще не вміють цього робити повною мірою, вони лише вчаться. Нехай спочатку малята спробують розповісти, про що думають і що відчують, коли дивляться на картину. І спробують зрозуміти, що саме на ній привернуло їхню увагу.

ОПИШІТЬ ТЕ, ЦО БАЧИТЕ. Розглядаючи картину далі, необхідно зрозуміти, про що вона? Що хоче нам розповісти художник про світ? Для цього потрібно навчити дітей описувати те, що зображено на картині. Робити це доречно за таким алгоритмом: де і в який час відбувається зображення на картині дія? Хто або що зображено на ній? Хто що робить? Якого розміру, кольору, форми об'єкт? На що (кого) він схожий? За якими ознаками ми розуміємо, що відбувається на картині? Що могло

відбуватися перед тим моментом, що відобразив художник? Що може статися потім, через певний час?

Щоб організувати роботу з картинами щодо розуміння їх змісту, у альбомі розвивальних завдань на кожному розвороті подано орієнтовний перелік запитань, який допоможе вам у цьому. За необхідності, ви можете поставити дітям й інші запитання.

ВИСЛОВІТЬ СТАВЛЕННЯ ДО ЗОБРАЖЕНОГО. Пізнаючи світ за допомогою образів, створених художниками, діти засвоюють певні моральні норми й еталони на основі позитивного або негативного прикладу. Адже природно, що знання про будь-який об'єкт містить і ставлення до нього — позитивне або негативне. Тому ініціюйте дитину висловлювати своє ставлення до зображеного на картині. Нехай вона розкаже, що їй сподобалось або не сподобалось. І спробує пояснити, чому саме? Звісно, що відповідь дитини п'ятого року життя не буде такою ж, як у старших дітей або у дорослих. Вона буде простою як за формою, так і за змістом. Проте поступово, у ході постійної роботи з живописом, навички дитини робити оцінні судження будуть розвиватися. До кожної картини подаються запитання, які ініціюють дітей висловлювати власне ставлення до зображеного.

НАМАЛЮЙТЕ ВЛАСНУ КАРТИНУ. Згідно з авторським задумом, ознайомлення дошкільнят з творами мистецтва не зводиться до передачі знань про світ, формування певних умінь та навичок, а є інструментом для розвитку самостійної творчої діяльності. Тому робота з картинами в цій книжці тісно переплетена з малюванням дітьми власних картин, що дає можливість їм створювати велику кількість образів, змінювати їх за власним бажанням.

Малювання розвиває сприйняття дитини, змушуючи досліджувати

об'єкти, спостерігати й аналізувати їх, відкривати в них нові властивості. Малювання також розвиває уяву дитини, здатність подумки уявляти зорові картини, перетворювати власний досвід і створювати нові зв'язки між отриманими образами.

Загальновідомо, що малювання для дітей дошкільного віку є не лише популярним видом дитячої творчості, а й способом самовираження, розповіді про переживання, безпосередньою передачею свого стану, свого ставлення до чогось за допомогою фарб, можливість позбутися негативних емоцій. У межах кожної теми діти виконують творчі завдання, які передбачають залучення до зображувальної діяльності. Їх виконання базується на життєвому досвіді дитини, що є сильним мотиваційним чинником у творчості дошкільнят.

Творчі завдання розміщені внизу під запитаннями до картини, і обведені рамкою у вигляді олівця. Діти п'ятого року життя уже мають певні навички малювання фарбами, тому варто запропонувати їм малювати гуашевими або акварельними фарбами. Альбом зроблено таким чином, що фарби не будуть перебиватися на зворотний бік аркуша і не зіпсують інші зображення.

Порівняно із попереднім віковим періодом, у дітей п'ятого року життя краще розвинені навички малювання,

дрібна моторика, вони можуть більш тривалий час працювати пензликом або олівцями. З огляду на це, їм пропонується виконати складніші творчі завдання, ніж для дітей четвертого року життя. А саме — створити власну картину на основі контурного малюнка, використавши для цього фарби, колір яких їм до вподоби, та домалювавши певні об'єкти. Виконуючи творчі завдання, малювання можуть самостійно фантазувати або орієнтуватися на роботу художника.

До кожного завдання подано коментар для дорослих про те, які техніки малювання можна запропонувати дітям для виконання роботи.

У пропонованому альбомі практично реалізована можливість залучення дошкільнят до національного та світового живопису; розвитку в них естетичних здібностей; засвоєння ними моральних норм та формування моральних цінностей; постійного вправлення у творчості, а отже — розвитку їхніх творчих здібностей; збагачення уявлень дітей про навколишній світ, гармонізації чуттєвого та раціонального процесів у пізнанні світу.

Альбом можна використовувати як у груповій, так і в індивідуальній роботі на заняттях та на гуртках з образотворчого мистецтва або ж під час ознайомлення дітей з навколишнім світом.

Бажаємо вам і вашим дітям успіхів та задоволення від спілкування з живописом!

Зміст

ЛЮДИНА, ЇЇ ПОЧУТТЯ

Кожен з нас особливий _____ 8

Як же можна не радіти! _____ 13

Ми – щасливі! _____ 14

Свою провину добре знаю _____ 19

Багато в світі є чудес! _____ 20

Спокійно, тихо й гармонійно _____ 25

Зовсім я не боягуз! _____ 26

Хочу ніжно пригорнутись _____ 31

Загартовуйся, мій друже! _____ 32

Про здоров'я своє дбай _____ 37

ВЗЛЕМИНИ З ІНШИМИ

Поважаю старших я _____ 38

Разом нам цікаво гратись _____ 43

Друзів мати треба всім _____ 44

Про найменших турбуватись _____ 49

Піклуюсь про бабусю я _____ 50

Моє маленьке кошенятко _____ 55

ЖИТЛО ЛЮДИНИ

Тут гостей я зустрічаю _____ 56

Будем тут ми готувати _____ 61

Квіти в мене на вікні _____ 62

Прикрашаєм ми подвір'я _____ 67

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ

Де ми купимо товари _____ 68

Смачні страви він готує _____ 73

Який чудовий машиніст _____ 74

Шию все я залюбки _____ 79

Про господарство дбаю я _____ 80

Тваринок дуже я люблю _____ 85

Час збирати урожай _____ 86

Їдемо відпочивати _____ 91

ПОРИ РОКУ НА НАШІЙ ПЛАНЕТІ

Як високо зірочки! _____ 92

Випав білий-білий сніг _____ 97

Весна прекрасна й чарівна _____ 98

Весняні квіти нас милують _____ 103

Любить літо дівчора _____ 104

Квітують влітку квіти _____ 109

Чарівні фарби осені _____ 110

А хризантеми все цвітуть! _____ 115

КОЖЕН З НАС ОСОБЛИВИЙ

Усі люди чимось схожі між собою і, водночас, чимось відрізняються. Ми маємо однакову будову тіла, однак всі відрізняємось одне від одного за зовнішністю та вдачею. У всіх різні форма обличчя, носика та очей; різний колір та довжина волосся; різні вподобання щодо одягу. До речі є, особливий одяг, який носять люди, що проживають на певній території – національний. До національного одягу українців, наприклад, належить вишиванка.

Намалював МИКОЛА ФЕДЯЄВ

Про що думаєш і що відчуваєш, коли дивишся на картину? Що найбільше привернуло твою увагу? Хто зображений? Що робить дівчинка? Де це відбувається? В яку пору року? В яку частину доби? Як про це можна здогадатися? Який у дівчинки одяг? Він звичайний чи особливий? Коли його вдягають? Чому дівчинка у вінку? Яка вона за вдачею? Чому ти так гадаєш? Чому кошеня пригорнулось до дівчинки? Що могло відбуватися перед тим моментом, що зобразив художник? Що може статися потім, через певний час? Подобається тобі картина чи ні? Що саме сподобалось чи не сподобалось?

ЗАВДАННЯ:

Уяви себе або свою сестричку чи подругку на місці цієї дівчинки. Розфарбуй одяг, вінок та кошеня в ті кольори, які тобі хотілося б.

Використовуй акварельні або гуашеві фарби. Вишивку на сорочці намалюй вушними паличками, змоченими у фарбу.

Це малюнок:
